

Valós „vallást”!

Javaslat és elvi megfontolások a soron következő népszámlálással kapcsolatban²⁴³

A mai időkben – hitünk szerint éppen a történelem és lelkünk mélyén élő és ható, de szociálisan mindmáig alig értett kereszténység révén – az emberiség a szabad vallásgyakorlást, a szabad, önálló igazságkeresést, véleményalkotást igényli, a mindig álszentnek bizonyuló jobb- és baloldali politikák kényszereinek hosszú korszakai után az égi és földi igazság harmóniájára szomjazunk, gyakran öntudatlanul ennek hiányát szenvedjük el. Ezt mindenki érezheti magában, és ez a fejlődés magával hozta a szabad vallási közösségek kialakításának igényét is, melyek a közvetlen, lélektől-lélekig ható kapcsolatokon kell, hogy alapuljanak, függetlenül a régi, felekezeti-papi-hatalmi hierarchiáktól. E régi időkből fennmaradt hierarchiák hajlamosak rá, hogy kisajátítsák maguknak Jézus Krisztus és az Evangéliumok, ember, világ és isten értelmezését, mesterségesen távol tartva ettől részben a nőket és azokat az eszmei megközelítéseket, melyek az eredeti tanítások szelleméből akarnak kiindulni, és nem a teológiai, dogmatikai hagyományokból, melyekbe sok tévedés, félreértés vegyült az évszázadok során. Ezek a jórészt már inkább emberi, mint isteni hagyományok időközben az emberi fejlődés – akár a tudományos, akár a társadalmi felfogás – részéről sok tekintetben kiigazításra kerültek, és továbbgondolást követelnek meg.

Az emberiség, különösen Nyugaton – beleértve Közép-Európát is –, igényli a teljes valósághoz igazodó szemléletet, s ezzel együtt a vallási felekezeti ségen vagy a különféle kategóriákra korlátozott politikai pártlogikán – ma jórészt csupán pártoskodáson – túlmutató független, objektív igazságot minden konkrét dologgal, jelenséggel, gondolattal kapcsolatban. Nemcsak egy irányba sodornak bennünket a vágyaink és gondolataink, hanem képesek vagyunk összetetten tekinteni, mérlegelően reflektálni magunkra és világunkra. Ez egy igazságérzet, amely fényforrásként, „csillagként”, mint Babits mondja, sokszor úgy tűnik elérhetetlenül, de mindannyiunkban jelen van. Ma már lényegében nem az egyes vallási, ideológiai *formák* a fontosak számunkra, hanem maga az élet teljes, tapasztalati igazságtartalma, beleértve a természet és az emberi lény fizikai és lelki-szellemi igazságát is. Egyaránt vagyunk egy-egy néphez tartozó, és a minden népre érvényes, egyetemes, írott és íratlan törvényeket, morális értékeket megtestesítő egyedi emberek, és szükségképpen az ideális és egyetemes emberi felé vezet minden nép fiainak sorsa, a jó népi tulajdonságok nem mások, mint jó emberi tulajdonságok, melyek minden népnél egy – korábbi időkben hangsúlyosabban – meghatározott nyelvi-történeti-kulturális köntösben jelennek meg. Ezt minden korban, minden nép vezetői tudták, s ez a kereszténység végső értelme, mely egyedülállóan beteljesítheti általunk a korábbi korszakok vallási-emberi törekvéseit. Igaz az, hogy a jelenlegi materialista közfelfogás sokszor a gátját is jelentheti annak, hogy a reális igazságtartalmakhoz közelebb lépünk, de ez a közeledés nem érhető el a hagyományos hitvallások, politikai „oldalak” négyévente történő újrafelmelegítésével sem – legalábbis az eddigi formák érezhetően már nem alkalmasak –, hanem csakis a szellemi-kulturális szabadság teljes biztosításán belül, és ha valóban élni tudunk ezzel a szabadsággal. Az ember istenhez hasonlatosságát részben ez a lényegileg keresztényi, krisztusi „nagyvonalúság” is jelenti. Ez a szabadság az európai polgárság óhaja kezdettől fogva, nem a régi, királyság és egyházak vezérelte álmok visszaálmodása, lettek légyen azok bármilyen szépek és jogosultak a maguk idejében, amikor a szabadságot még csak az uralkodó kaszt számára tartották fenn. Ma

²⁴³ A szerző nevét a szerkesztőség ismeri. Tiszteletben tartjuk, hogy ő nem szándékozik közzétenni. – A szerk.

az egyén szabadságát, méltóságát garantálni egyet jelent a közösség jogainak garantálásával: ha az egyes ember szabadon gyakorolhatja emberi, kulturális jogait, közösségi hagyományait, használhatja anyanyelvét, akkor ez automatikusan eredményezi a nagyobb közösség boldogulását is, akár egy másik nemzeten belüli autonómiájának, önrendelkezésének létrehozásáig menően. A közéletben már jó ideje a valódi jogegyenlőségre, helyes egyensúlyra van szükség, nem a különféle, jobb vagy bal „kétharmadok” – sokszor persze a rossz történelmi tapasztalatokból fakadóan érthető – mohóságára, a különféle politikai kortévesztések és „osztályharcok” öntelt, egoista továbbberöltetésére.

Hazánkban jelenleg a polgári Fidesz – és segítségével a főként római katolikus KDNP – lényegében egy szociális egyensúlyra törekvő középpártként, néppártként kapott társadalmi felhatalmazást immár harmadszor (2010, 2014, 2018),²⁴⁴ nem pedig mint egyetlen ideológia képviselője. Egyre nyilvánvalóbb, hogy az ideológiáknak és azok szabad kibontakozásának – ha tartalmuk szerint az egyén és a köz javát szolgálják – a kulturális-szellemi életben van a helye, nem a politikában, s ugyanígy a politikának nincs keresnivalója a kultúra területén, legfeljebb segítő, a különféle igények, szükségletek támogatását megszervező értelemben. Máskülönb az egyenlő jog és szabadság biztosítása helyett újra és mindig csak az idejétmúlt, így-úgy tagkargatott-hirdetett diktátumok fognak uralkodni rajtunk, a gyerekeink nevelésétől kezdve a közéletig. Az egyes ideológiák, szemléletmódok, különféle módszerek – köztük a nevelési módszerek – valódi tartalmáról, érvényéről a szellemi élet hivatott képviselői közötti szabad vita, szabad konkurencia, párbeszéd dönthet csupán, nem a politika, vallás, tudomány hatalmi, tekintélyi szava, amely óhatatlanul nem egyensúly, hanem kiváltságok megteremtésére hajlik. Az a politika, irányítási elv és gyakorlat, amely túlszabályozza a szellemi életet, valójában nem hisz az emberben élő isteniben. A „jó” egy intuíció, belső megérzés, miként a szeretet és a megismerés, melyeket nem lehet kötelezővé tenni, legfeljebb nevelni rá, sajátos módon, mindenekelőtt a felnövekvő és felnőtt személyiség tiszteletben tartásával és példaadással fejleszteni. Éppen ezért nem adott már maga Jézus sem egy mindenre kiterjedő „szabályozást”, hanem a jóra vonatkozó intuíciók, példabeszédek átadásával és az igazság és szeretet tetteivel akarta a „törvényt” betölteni, számítva az ember szabad csatlakozására a megváltás nagy művéhez, bízva az emberben. Ha mégis megpróbálják előírni a „jót”, akár vallási, akár nemzeti alapon – mint már megtörtént párszor a történelemben – akkor előbb-utóbb az ellentétére fordul, és egyik csoport, réteg uralmát kezdi szolgálni a másik fölött, vagyis növeli a társadalmi feszültségeket. Csak azt lehet kodifikálni politikai területen, mit *ne* tegyünk, hogy a jó kibontakozhasson az egyén és a közösség számára, ezek viszonylatában. Az államnak a kereteket kell biztosítani, a tartalom és a lényeg maga az ember, s mivel nem vagyunk egyformák, a megfelelő kereteknek ezt a sokszínűséget kell garantálnia, ez nyilvánvaló kell, hogy legyen, csak így adhatunk teret az ember, a társadalmak továbbfejlődésének, akár egy eddig még nem létező, de szükségessé váló irányban. Ennek megértéséhez fejlett jogtudat, valódi demokratikus érzékenység, önkorlátozás, önuralom szükséges („Közjármunkból, hogy szabadon kiléphess / Légy önmagadon uralkodni képes”, Goethe: Rejtelmek), ehhez kell felemelni a nagy tömegeket, s ilyen emberekre kell bízni a társadalmi élet megszervezését.

Mindennek fényében javaslatot teszünk Tisztelt Polgártársaink számára – beleértve az illetékeseket is – a következő általános népszámlálás ügyében. A népszámlálás intézménye, mint köztudott, arra hivatott, hogy képet adjon a társadalom, a nemzet számbeli, szemléletbeli, családi, foglalkozási, egzisztenciális állapotáról, s az ország választott vezetői ennek tudatában hozzák meg szükséges intézkedéseiket, így a közpénzek, vagyis az adóforintjaink és az EU-s támogatások, felzárkóztatási források elosztására vonatkozókat, melyek helyét, azt, hogy mire

²⁴⁴ Immár negyedszer, mert az írás kelte: 2019. február 4. – A szerk.

költünk, ma különösen meg kell néznünk. Ami a magyar nemzet szemléletbeli megoszlását illeti, fontos megállapítani, hogy ténylegesen milyen arányban tagolódik a lakosság a különböző vallási felekezetek vagy egyéb felfogásmódok szerint. Mivel ma már korántsem olyan merevek a határok vallásos és ateista gondolkodásmódok között mint régebben, és az emberek legnagyobb hányada világi életet él, realista módon gondolkodik, miközben gyakran rendelkezik egy, már nem felekezeti, hanem általánosabb szellemi érdeklődéssel, ezért szükségesnek látszik az eddigi merev, dialektikus kategorizálás (vallásos, ateista) mellett bevezetni egy harmadikat, s hogy el legyen nevezve, hívjuk „önálló felfogású”-nak, vagy „önálló felfogásra törekvő”-nek ezt a meghatározást (rövidítve: Ö.F., vagy Ö.F.T.). Ez magában foglalja és megjelenítheti a polgárság önálló véleményalkotásra, gondolkodásra törekvő nem csekély részét, anélkül, hogy e réteg valamilyen eddig megszokott irányban, a valóságnak már nem teljesen megfelelően elkötelezné magát, vagy bárki, bármely csoport a maga javára visszaélést követne el a világnézeti, etc. hovatartozásukat illetően. A népszámlálás adatainak nem szimpátiákat, hanem a valós helyzetet kell tükröznie, s csak az vallhatja magát teljes joggal valamely felekezethez tartozónak, aki teljes mértékben azonosul annak ideológiai és vallásgyakorlati sajátosságaival, vagyis aki teljes mértékben elfogadja és követi az illető vallás ideológiáját és rítusait. Ez utóbbi tehát az egyik világnézeti csoport, beleértve a *valóban elkötelezetten, hagyományos módon vallásos* római katolikusokat, reformátusokat, evangélikusokat, izraelitákat és egyéb felekezeteket, melyek számarányát fel akarjuk mérni. A másik nagy csoport a szokásos *ateistáké*, akik ezt a fogalmat teljesen helyénvalónak érzik a maguk számára. A harmadik pedig az új kategória, az *önálló felfogású polgár*, aki egyik előbbi nézetrendszer sem fogadja vagy utasítja el mereven és kizárólagosan, hanem saját véleményével rendelkezik, s a tudomány, művészet és vallás, a nemzeti és egyetemes értékek igazságait *egyaránt* képes elfogadni vagy épp felülvizsgálni, s önálló szintézisükre törekszik saját magán belül, egy szerves, belső integritás jegyében igyekszik élni. Ez mindenképpen egy új, a 21. századi feltételeknek, a korszellemnek megfelelő embertípus, amely kétségtelenül létezik s nagyobb tömegeket jelent, akik úgy érezhetik, nem veszik figyelembe őket a népszámláláskor vagy a szavazóurnáknál (Kopp Mária felmérése szerint a fiatalok több mint 40%-a ilyen önálló keresőnek minősül!). Erre a fejlődőképes embertípusra még nagy jövő várhat az egyént és a közösséget – valamint ma már a természeti környezetet – mint eltörölhetetlen és egymást feltételező realitásokat egyaránt tisztelő társadalmi élet kialakításában. Ezért arra kérjük a Tisztelt Polgártársakat, hogy a népszámláláskor a „Vallási, világnézeti hovatartozás” rovat kitöltésekor a fenti *három* kategóriának megfelelően nyilatkozzanak, illetve lehetővé tétessék e „*harmadik út*”, harmadik kategória bevezetése és értékelése a népszámlálás rendszerében. Figyelembe kell venni azt is, hogy a 2000. évi népszámláláshoz képest a legutóbbi, 2010-es népszámlálás adatai szerint milliókkal csökkent a magukat valamely felekezethez tartozónak tekintők száma.

Felelősséggel közös jövőnkért, ajánlja a fentieket megfontolásra minden magyarnak, vezetőnek és vezetettnek,

Egy jóakaró, magyar polgártárs

2019. február 4.

ORSZÁGOK, TÁJAK (XV.)